

KLAGANDE

[REDACTED]

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Göteborg
405 12 Göteborg

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 28 februari 2017
i mål nr 3002-16, se bilaga A

SAKEN

Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

Kammarrätten bestämmer att sekretessbestämmelsen i 28 kap. 1 §
offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig
på de uppgifter om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga
förhållanden som lagts fram vid kammarrättens förhandling inom stängda
dörrar och inte tagits in i denna dom.

BAKGRUND

Försäkringskassan beslutade den 15 oktober 2015 att [REDACTED] fick assistansersättning med i genomsnitt 167 timmar och 48 minuter per vecka från och med juli 2015. Bedömningen grundades på att hon hade behov av assistansersättning under dygnets alla timmar; dels för all vaken tid, dels för vissa aktiva insatser under dygnsvilan och dels för väntetid under resten av dygnsvilan. Hon bedömdes också ha behov av dubbel assistans under 16 timmar 47 minuter per vecka, vilket är detsamma som 2 timmar 24 minuter per dygn.

[REDACTED] begärde omprövning och yrkade assistansersättning med 315 timmar per vecka på grund av att hon behövde dubbel assistans dygnet runt.

Vid omprövning den 12 januari 2016 ändrade Försäkringskassan inte det tidigare beslutet. Som motivering angavs bland annat följande. Beräkningen av dubbel assistans avser i regel endast de moment där den dubbla assistansen behövs. Det är således endast tiden för den andra assistentens faktiska insatser som beaktas. Dubbel assistans för övervakning beviljas endast i det fall en livshotande situation är att vänta. De situationer som [REDACTED] kan utsätta sig för är inte av denna allvarliga art, åtminstone inte i så hög utsträckning och med så hög frekvens att dubbel assistans för övervakning skulle vara motiverat av den anledningen.

[REDACTED] överklagade beslutet till förvaltningsrätten och begärde muntlig förhandling.

Förvaltningsrätten höll en muntlig förhandling i [REDACTED] utevaro. Förvaltningsrätten avgjorde därefter målet och avlog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar att hon ska beviljas det begärda antalet assistanstimmar alternativt att förvaltningsrättens dom ska upphävas och målet visas åter till förvaltningsrätten för ny prövning. Hon anför följande.

Den omständigheten att förvaltningsrätten höll den muntliga förhandlingen i hennes utevaro utgör skäl för återförvisning av målet till förvaltningsrätten. På dagen för förvaltningsrättens förhandling den 31 januari 2017 vaknade hon med en ansiktsförlamning. Hon ringde förvaltningsrätten och meddelade att hon inte kunde komma på grund av sitt akuta hälsotillstånd. Hon var på sjukhuset denna dag från kl. 10.30 till 18.40. Sjukhuset faxade därefter in ett papper med hennes personuppgifter och vilka klockslag hon varit där. Först den 7 februari 2017 lyckades hon få kontakt med domaren som hade hand om hennes mål och fick då veta att intyget från sjukhuset inte hade godkänts. Förvaltningsrätten har hanterat målet fel.

Att hon över huvud taget klarade sig före mars 2016, då hon radikalt försämrades och lades in på sjukhus, beror på att hon dygnet runt hade sin mamma eller en äldre god vän hos sig samtidigt som assistenterna var där.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför följande.

Eftersom målet gäller assistansersättning från och med juli 2015 är det situationen vid den tidpunkten som är avgörande. Medicinskt underlag som är utfärdat långt därefter är därför endast relevant om där också går att utläsa något om hur situationen var i juli 2015.

Det medicinska underlaget visar inte att [REDACTED] behöver dubbel assistans i större omfattning än hon redan beviljats. Det saknas tillförlitligt underlag som tydligt beskriver vad de två assistenterna ska göra, hur ofta den hjälpen måste ges och vilka medicinska risker [REDACTED] utsätts för om hon inte ständigt har två personer närvarande. De uppgifter om behovet av dubbel assistans som lämnas i intyget från professor [REDACTED] [REDACTED] den 30 september 2015 är inte tillräckligt tydliga och förefaller dessutom komma från [REDACTED] själv. Det framgår inte av underlaget hur ofta [REDACTED] ramlar ur rullstolen eller om man försökt vidta några åtgärder för att förhindra att detta sker, till exempel genom användande av bälte. När det gäller risken för allergichocker och behovet av assistans i samband med detta, är det medicinska underlaget mycket svagt. Även om förekomsten av allergier nämns i intygen från behandlande läkare, finns det inte något underlag som visar att några regelrätta allergiutredningar har genomförts eller vilka ordinationer eller restriktioner [REDACTED] [REDACTED] faktiskt har fått av läkare. Det finns inte heller något tillförlitligt medicinskt stöd som visar att, och i så fall hur ofta, [REDACTED] har drabbats av allergiska reaktioner som har krävt någon form av vård.

Kammarrätten har hållit muntlig förhandling i målet. [REDACTED] återkallade dock sitt yrkande om muntlig förhandling under förhandlingens inledning, varefter sammanträdet avslutades.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Frågan om återförvisning till förvaltningsrätten

[REDACTED] har ifrågasatt förvaltningsrättens handläggning av målet, och invänt att hon borde ha fått möjlighet att delta i en muntlig förhandling.

Vid tidpunkten för förvaltningsrättens förhandling fanns det skäl att anta att [REDACTED] hade laga förfall. Förvaltningsrätten höll förhandling i hennes utevaro och förelade henne att senast den 21 februari 2017 styrka att hon haft laga förfall. Den utredning som hon kom in med inom tidsfristen visade inte att hon haft laga förfall. Förvaltningsrätten avgjorde därefter målet. Enligt kammarrättens mening var förvaltningsrättens handläggning korrekt. Det finns inte skäl att upphäva domen och återförvisa målet. Det remissvar som [REDACTED] åberopat i kammarrätten ger inte anledning till annan bedömning.

Frågan om målet är klart för avgörande i kammarrätten

Enligt kammarrättens mening är målet nu så utrett som dess beskaffenhet kräver.

[REDACTED] har närvarat vid en muntlig förhandling i kammarrätten. Hon ansåg då att det förelåg hinder för förhandlingen på grund av sjukdom hos henne. Kammarrätten bedömde att det inte kunde antas att hon hade laga förfall, varför det fanns förutsättningar att fortsätta hålla förhandlingen. Därefter valde [REDACTED] att återkalla sitt yrkande om muntlig förhandling och förhandlingen avslutades.

Kammarrätten bedömer att målet nu är klart för avgörande.

Rätten till utökad assistansersättning

Målet gäller [REDACTED] rätt till ytterligare assistansersättning från och med juli 2015. Hon har i kammarrätten åberopat nytt medicinskt underlag som är utfärdat betydligt senare. Professorn [REDACTED] beskriver i ett intyg den 31 augusti 2017 att [REDACTED] har försämrats sedan den senaste prövningen. Kammarrätten anser att denna försämring inte kan beaktas inom ramen för detta mål.

Kammarrätten gör i övrigt samma bedömning som förvaltningsrätten, varför överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Gertrud Forkman

Ann-Charlotte Borlid

Katarina Dunnington
referent

/Jennie Wenneberg

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 3

DOM
2017-02-28
Meddelad i GöteborgMål nr
3002-16**KLAGANDE**

[REDACTED]

MOTPART

Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Göteborg
405 12 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassans beslut den 12 januari 2016, dnr 060861-2015

SAKEN

Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken, förkortad SFB

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 455203

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag–fredag 08:00-16:00
---	---	--	-----------------------------------	---

BAKGRUND

Försäkringskassan beslutade att bevilja ■■■■■ ■■■■■ assistansersättning med i genomsnitt 167 timmar och 40 minuter per vecka från och med juli 2015. Hon har rätt till assistansersättning vid kortare sjukhusvistelse upp till högst fyra veckor. Beslutet motiverades i huvudsak enligt följande.

■■■■■ ■■■■■ behov av personlig assistans för sina grundläggande behov överstiger 20 timmar per vecka. ■■■■■ ■■■■■ är beviljad assistansersättning för dygnets alla timmar. Under dygnsvilan är assistansersättning beviljad i form av väntetid samt aktiva insatser. Dubbel assistans är beviljad med i snitt 2 timmar och 24 minuter per dygn.

Dubbel assistans för övervakning beviljas endast i det fall en livshotande situation är att vänta. De situationer som ■■■■■ ■■■■■ kan utsätta sig för är inte av denna allvarliga art, åtminstone inte i så stor utsträckning och med så hög frekvens att dubbel assistans är större än vad som beviljats. De synpunkter som framförts ger inte stöd för något annat ställningstagande.

YRKANDEN M.M.

■■■■■ ■■■■■ yrkar att hon ska beviljas de assistanstimmar som hon ansökt om hos Försäkringskassan och anför bl.a. följande. Den del i beslutet som hon vill ha omprövad är det antal assistanstimmar som hon har blivit beviljad från och med 1 juli 2015. Hon kan inte överleva om hon inte får beviljat dubbel assistans dygnet om, vilket tydligt framgår av allt det material och de läkarintyg som hon tidigare har lämnat in till Försäkringskassan. Att hon hittills har klarat sig beror på att hon alltid har två personer hos sig och med sig dygnet runt.

Försäkringskassan anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Försäkringskassan uppfattar yrkandet som att [REDACTED] [REDACTED] vill ha assistansersättning för 315 timmar/vecka från och med juli 2015. Det var då hon kom in med en ansökan om utökning av assistansen. Det medicinska underlaget är alldeles för svagt och visar inte att [REDACTED] [REDACTED] behöver dubbel assistans. De medicinska förhållandena är också något oklara. Det är oklart vilka diagnoser [REDACTED] [REDACTED] har och inte har. Det är gamla diagnoser och det framgår av flera journalanteckningar att diagnoserna ifrågasätts och borde utredas på nytt men det har hon inte velat göra. [REDACTED] ska inte beviljas mer assistansersättning.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

En försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § LSS (51 kap. 2§ SFB).

Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats för andra personliga behov, om de inte tillgodoses på annat sätt (9 a § LSS).

Förvaltningsrättens bedömning

Målets handläggning

Förvaltningsrätten har den 31 januari 2017 hållit muntlig förhandling i målet. ■■■■■ ■■■■■ som påkallat muntlig förhandling och var delgiven kallelsen, var inte närvarade.

Av 32 kap. 8 § rättegångsbalken följer att laga förfall är, då någon genom avbrott i allmänna samfärdseln, sjukdom eller annan omständighet, som hon ej bort förutse eller rätten eljest finner utgöra giltig ursäkt, hindrats att fullgöra vad henne ålegat.

■■■■■ ■■■■■ kontaktade förvaltningsrätten den 27 januari 2017 och uppgav att hennes nuvarande hälsosituation gör att hon inte kan närvara vid förhandlingen fyra dagar senare. Hon får information att hon måste komma in med ett läkarintyg för att styrka laga förfall.

■■■■■ ■■■■■ kontaktade återigen förvaltningsrätten den 31 januari 2017 och uppgav att hon inte kan delta vid förhandlingen eftersom hon befinner sig på akutmottagningen. Hon meddelar att hon ska komma in med ett läkarintyg.

Den 31 januari 2017 inkommer ett intyg från akutmottagningen Mölndals sjukhus. Av intyget framgår att ■■■■■ ■■■■■ den 31 januari 2017 har besökt akutmottagningen mellan kl. 12:20–18:55. Det framgår inte något annat av intyget.

■■■■■ ■■■■■ har samma dag, den 31 januari 2017, skriftligen förelagts att komma in med läkarintyg som styrker att hon har haft laga förfall att inte närvara på förhandlingen. Den 6 februari 2017 får ■■■■■ ■■■■■ även

muntlig information om att hon måste komma in med läkarintyg som styrker att hon har haft laga förfall att inte delta i förhandlingen och att intyget om att hon varit på akutmottagningen inte är tillräckligt. Samma information får hon i telefonsamtal den 14 februari 2017.

Förvaltningsrätten kan konstatera att [REDACTED] [REDACTED] har blivit väl informerad om att hon måste göra för att visa att hon har haft laga förfall att inte närvara på den muntliga förhandlingen den 31 januari 2017. Något läkarintyg har inte inkommit. [REDACTED] [REDACTED] har endast kommit in med ett intyg som bekräftar att hon har besökt akutmottagningen samt under vilken tid hon var där. Det framgår däremot inte av intyget varför hon var på akutmottagningen eller att hon på grund av sjukdom varit förhindrad att närvara på den muntliga förhandlingen. Förvaltningsrätten anser därmed att [REDACTED] [REDACTED] inte har visat att hon har haft laga förfall att inte närvara vid den muntliga förhandlingen. Det finns därför inget hinder mot att avgöra målet.

[REDACTED] [REDACTED] har även vid ett flertal tillfällen begärt att få anstånd med att komplettera sitt överklagande med handlingar. [REDACTED] [REDACTED] har från att målet inkom till förvaltningsrätten den 18 mars 2016 fram tills den 31 oktober 2016 fått anstånd med att komplettera sitt överklagande. Hon har emellertid inte kommit in med några kompletteringar. Hon har inte heller kunnat uppge vad det är för handlingar som hon vill komplettera med. [REDACTED] [REDACTED] fick den 28 oktober 2016 ett beslut om att ytterligare anstånd inte beviljas och förelades att senast den 11 november 2016 komma in med de kompletteringar hon åberopar, annars kan målet komma att avgöras på de uppgifter som finns hos förvaltningsrätten. Efter den muntliga förhandlingen den 31 januari 2017 förelades [REDACTED] [REDACTED] även att slutföra sin talan skriftligen senast den 21 februari 2017. [REDACTED] [REDACTED] har inte kommit in med någon komplettering eller slutfört sin talan.

Den 22 februari 2017 inkom ett mail från [REDACTED] [REDACTED] där hon uppger att hon anmält förvaltningsrättens handläggning av hennes mål till JO och hon begär att förvaltningsrätten avvaktar med ställningstagande till dess att JO tagit beslut i ärendet. Hon har många saker att bemöta i sitt mål, men hon är fortfarande sjuk. Hon har inte varit hemma sedan mars 2016 och det är i sitt hem som hon har alla sina handlingar som behövs i målet, därför behövs ytterligare anstånd. Hon begär också att en ny förhandling ska sättas ut.

Förvaltningsrätten kan konstatera att det finns ett flertal läkarintyg och en stor utredning kring [REDACTED] [REDACTED] behov av assistans i målet. Målet avser om [REDACTED] [REDACTED] har rätt till fler timmar med personlig assistans från juli 2015. Det är således framförallt förhållanden som förelåg vid juli 2015 och vid Försäkringskassans beslut i januari 2016 som är avgörande för förvaltningsrättens bedömning. Förvaltningsrätten kan vidare konstatera att det senaste läkarintyget är utfärdat den 30 september 2015, alltså relativt nära i tiden för när ansökan om utökad assistansersättning inkom. [REDACTED] [REDACTED] har inte kunnat precisera om det finns ytterligare medicinsk utredning eller andra läkarintyg. Hon har inte heller närmare preciserat från när i tiden en eventuell kompletterande utredning skulle vara ifrån. Förvaltningsrätten anser därmed att målet får anses vara så utrett som dess beskaffenhet kräver enligt 8 § förvaltningsprocesslagen. Förvaltningsrätten gör därtill bedömningen att det inte finns skäl att avvakta målets avgörande tills JO har yttrat sig. Något skäl att sätta ut målet till ny muntlig förhandling har heller inte framkommit. Målet kan därför avgöras på det underlag som finns i målet.

Det finns därför inget hinder mot att avgöra målet.

Rätten till utökad assistansersättning

■■■■■ ■■■■■ har i sin ansökan om assistansersättning hos Försäkringskassan ansökt om 315 timmar personlig assistans från och med juli 2015. Hon har beviljats assistansersättning för dygnets alla timmar. Under dygnsvilan är assistansersättning beviljad i form av väntetid samt aktiva insatser. Dubbelassistans är beviljad med i snitt 2 timmar och 24 minuter per dygn.

Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att ■■■■■ ■■■■■ har stora och varaktiga funktionshinder och att hon har behov av hjälp med många av sina grundläggande behov. Frågan i målet är om ■■■■■ ■■■■■ ska beviljas ytterligare assistansersättning och då i form av fler timmar med dubbel assistans.

Som huvudregel beräknas tidsåtgången för dubbel assistans utifrån den tid det tar att utföra en aktiv insats. Hänsyn tas inte till omständigheter som hänför sig till assistenten, problem vid schemaläggning och dylikt. Undantag från huvudregel kan göras t.ex. i de fall hjälpbehovet är av sådan art att det är förenat med allvarliga hälsorisker att medge dubbel assistans endast för den tid det tar att utföra aktiva insatser (se bl.a. Kammarrätten i Stockholms domar 2398-07 och 3219-08 och Kammarrätten i Jönköpings dom 3453-14).

Av utredningen i målet framgår att ■■■■■ ■■■■■ anser att hon behöver mer tid för dubbel assistans vid utförandet av olika momenten vid bl.a. personlig hygien (så som vid morgonrutin, bad, kvällsrutin, hårtvätt och toalettbesök), på- och avklädning, måltider, hemliv, sköta sin hälsa, handräddning och andra förflyttningar, hjälp inom andra områden samt behov under dygns vila. ■■■■■ ■■■■■ menar också att hon behöver dubbel assistans dygnet runt för att kunna överleva. Av utredningen i målet framgår att hon anser att det behövs två personer som hjälper henne t.ex. när hon får svåra

kramper, andningsproblem, kramp i andningsmuskulaturen, kramp i matstrupen och anafylaktiska chocker. Hon vet aldrig när de olika allvarliga problemen uppstår och de återkommer när som helst över hela dygnet.

I utredningen i målet finns det ett flertal läkarintyg. Läkarintygen beskriver i första hand [REDACTED] [REDACTED] behov av dubbel assistans vid fysiska behov så som vid hygien och förflyttningar m.m. Förvaltningsrätten anser att utredningen i målet inte ger stöd för att [REDACTED] [REDACTED] behöver ytterligare dubbel assistans vid dessa fysiska moment utöver det hon redan har beviljats.

Av läkarintyget utfärdat den 30 september 2015 av [REDACTED] framgår även bl.a. följande. [REDACTED] [REDACTED] behöver ha dubbel assistans dygnet om, eftersom det måste finnas två personer hela tiden i hennes närhet oavsett om hon är hemma eller iväg någonstans utanför hemmet. Det uppstår, ofta och helt utan förvaring, akuta situationer under dygnets alla timmar. När hon kräks och då hon har reflux från magen och matstrupen krävs akuta åtgärder från personalen så att hon ska kunna få upp maginnehållet från lungorna. Hon får då svårt med andningen. Det är viktigt att [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] får upp maginnehållet ur lungorna så snabbt som möjligt för att minska risken för kemisk lunginflammation. Personalen måste också sätta in olika åtgärder då hon har besvär med andningen, antingen på grund av andningsstopp eller på grund av andningsmuskulaturen respektive vid kramper i andningsmuskulaturen och kramper i matstrupen.

Förvaltningsrätten kan konstatera att det i läkarintyget står att [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] behöver två personer med sig dygnet runt. Det saknas dock helt förklaring till varför det krävs två personer när dessa akuta situationer uppkommer. Då läkarintyget saknar en sådan förklaring anser förvaltningsrätten att det inte är medicinskt styrkt att [REDACTED] [REDACTED] har behov av dubbel assistans dygnet runt. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3104/1 B)

Maria Jolfors Detert

Rådman

I avgörandet har även nämndemännen Gunnel Ymefors, Sonny Persson och Ulla Buhr deltagit.

Föredragande i målet har varit föredragande juristen Linda Tärnhall Capretti.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om

de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.